

Normin täyttäjistä ekomissionääreihin – moni näkee kasvumahdollisuuksia vihreässä siirtymässä

4.5.2022

Vihreällä siirtymällä tarkoitetaan ympäristönäkökulmien yhä laajempaa huomioimista myös liiketoiminnassa. Vihreän siirtymän ilmiöitä ovat mm. lisääntynyt ympäristön huomiointi kulutuksessa ja tuotannossa, kasvava ympäristöön liittyvä sääntely ja pyrkimys hiilineutraaliuteen. Pk-yritysten näkökulmasta vihreä siirtymä tarkoittaa esimerkiksi ympäristöystävällisempien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä sekä tuotantoprosessien ja muun toiminnan ympäristövaikutusten vähentämistä.

Etelä-Pohjanmaalla syksyllä 2021 tehdyssä kyselyssä yrityksiä pyydettiin arvioimaan, miten vihreään siirtymään liittyvät väittämät sopivat kyseiseen yritykseen asteikolla 1-7 (Taulukko 1). Suurin osa (79 %) on sitä mieltä, että yrityksessä vähennetään mahdollisuuksien mukaan toiminnan ympäristövaikutuksia (arvot 5-7). Noin puolet yrityksistä (51 %) on kehittänyt aktiivisesti nykyisiä tuotteita, palveluita tai prosesseja vihreämmäksi (arvot 5-7). Lisäksi 39 % etsii aktiivisesti uusia liiketoimintamahdollisuuksia vihreästä siirtymästä (arvot 5-7) – toisaalta 38 % sanoo, ettei etsi vihreästä siirtymästä uusia liiketoimintamahdollisuuksia (arvot 5-7).

Yllättävän suuri osa yrityksistä (34 %) on kehittänyt innovatiivisia tuotteita ja palveluita, jotka edistävät vihreää siirtymää yhteiskunnassa (arvot 5-7) ja 20 % ajattelee liiketoimintansa perustuvan ainakin jossain määrin vihreän siirtymän edistämiseen (arvot 5-7). Lisäksi 18 % on jokseenkin sitä mieltä, että yrityksen olemassaolon keskeinen syy on halu parantaa ympäristön tilaa (arvot 5-7). Toisaalta 22 % yrityksistä ei tee ympäristöasioissa enempää kuin säädökset edellyttävät (arvot 5-7) ja 20 % uskoo, ettei omalla toimialalla ole tarpeen edes pohtia ympäristövaikutuksia (arvot 5-7).

Taulukko 1. Yritysten vastaukset vihreään siirtymään liittyen (n=213).

Miten ns. vihreään siirtymään liittyvät väittämät sopivat yritykseen? Asteikko 1-7, 1=täysin eri mieltä, 7=täysin samaa mieltä	n	1	2	3	4	5	6	7	ka.
Vähennämme mahdollisuuksien mukaan toimintamme ympäristövaikutuksia.	195	2%	2%	4%	14%	20%	27%	**32%**	**5,6**
Kehitämme / olemme kehittäneet aktiivisesti nykyisiä tuotteitamme, palvelujamme ja/tai prosessejamme vihreämmiksi.	192	8%	10%	10%	**21%**	15%	**21%**	15%	**4,5**
Emme ole etsineet / emme etsi uusia liiketoimintamahdollisuuksia vihreästä siirtymästä.	190	14%	**19%**	13%	16%	7%	18%	13%	**3,9**
Etsimme / olemme etsineet aktiivisesti uusia liiketoimintamahdollisuuksia liittyen vihreään siirtymään.	187	11%	**22%**	11%	17%	15%	14%	10%	**3,9**
Kehitämme / olemme kehittäneet innovatiivisia tuotteita ja palveluita, jotka edistävät vihreää siirtymää yhteiskunnassa.	184	**18%**	16%	14%	**18%**	9%	16%	9%	3,7
Yrityksemme toiminnalla ei ole ympäristövaikutuksia.	200	21%	**22%**	17%	13%	9%	14%	4%	3,3
Emme tee ympäristöasioissa enempää kuin säädökset edellyttävät.	202	16%	**30%**	13%	18%	7%	8%	7%	3,2
Liiketoimintamme perustuu vihreän siirtymän edistämiseen.	188	**29%**	24%	13%	13%	8%	6%	6%	2,9
Toimialamme on sellainen, että ympäristövaikutuksia ei ole tarpeen pohtia.	203	26%	**28%**	17%	9%	7%	8%	5%	2,9
Yrityksemme olemassaolon keskeinen syy on halu parantaa ympäristön tilaa.	182	**35%**	24%	13%	11%	7%	4%	7%	2,7

Viisi erilaista yritysluokkaa vihreästä siirtymästä

Kysymysten perusteella tehtiin luokittelu vihreästä siirtymästä. Ensimmäisen ryhmän muodostivat yritykset, jotka kokivat, ettei heidän toiminnallaan ole mitään ympäristövaikutuksia joko oman toiminnan tai toimialansa luonteen vuoksi. Näitä yrityksiä oli 15 % vastanneista. Toisen ryhmän muodostivat normin täyttäjät. He tunnistavat toimintansa ympäristövaikutukset, mutta tekevät ympäristöasioiden suhteen lähinnä vain välttämättömän. Näitä oli vastanneissa 9 %. Normin ylittäjät puolestaan ovat valmiita tekemään enemmän kuin säädökset vaativat, mutta eivät silti etsi varsinaisia uusia liiketoimintamahdollisuuksia vihreästä siirtymästä. Näitä yrityksiä oli 26 %. Mielenkiintoista on, että jopa puolet vastanneista yrityksistä kuului joko ekoyrittäjiin tai ekomissionääreihin. Ekoyrittäjät ovat yrityksiä, jotka etsivät aktiivisesti uusia liiketoimintamahdollisuuksia vihreästä siirtymästä tai kehittävät vihreää siirtymää edistäviä tuotteita tai palveluita. Näitä yrityksiä vastanneista oli 31 %. Lisäksi 19 % kuului ns. ekomissionääreihin, jotka kokivat vihreän siirtymän edistämisen liiketoimintansa perustaksi.

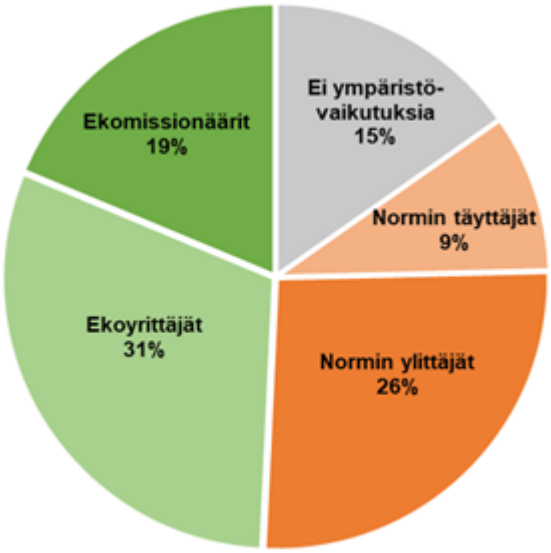

Kuvio 1. Luokittelumalli vihreästä siirtymästä.

Kyselyyn vastasi kaikkiaan 213 yritystä. Vastaajayrityksistä suurin osa (60 %) sijaitsi Seinäjoen seutukunnassa. Toiseksi eniten vastauksia saatiin Järviseudun seutukunnasta (22 %). Kuusiokuntien seutukunnasta oli 10 % vastaajista ja Suupohjan seutukunnasta 8 %. Kaikkia luokkia löytyi jokaisesta seutukunnasta eli seutukunnat eivät eronneet vihreän siirtymän luokkien suhteen.

Sitä vastoin kasvutavoitteet erosivat luokkien kesken. Kaikista eniten liiketoiminnan kasvua hakevia löytyy ekoyrittäjistä ja ekomissonääreistä – näistä yli 60 % tavoittelee joko kohtalaista tai voimakasta liikevaihdon kasvua. Näyttäisikin siltä, että jopa puolet E-P:n yrityksistä on herännyt näkemään vihreässä siirtymässä potentiaalia kasvattaa omaa liiketoimintaansa. Vihreää siirtymää voidaankin pitää merkittävänä liiketoimintaympäristön muutosvoimana myös Etelä-Pohjanmaalla.

*Artikkeli tuotettiin osana Etelä-Pohjanmaan liiton EAKR-rahoitusta saanutta GreenGrow-hanketta. Hanke rahoitetaan REACT-EU-välineen määrärahoista osana Euroopan unionin COVID-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia. Hankkeen päätavoitteena on vauhdittaa eteläpohjalaisten pk-yritysten vihreää ja inklusiivista kasvua tukemalla yritysten TKI-toimintaa ja yhteistyöverkostoja.Tämä artikkeli on osa hankkeen tuloksia kuvaavaa sarjaa, jossa aiemmin on ilmestynyt:*https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/yrittajyys-ja-kasvu/tyontekijoista-huolehtiminen-karjessa/

Lue lisää GreenGrow – pk-yritysten vihreän ja inklusiivisen kasvun tukeminen Etelä-Pohjanmaalla -hankkeesta täältä.**Sanna Joensuu-Salo, Anmari Viljamaa, Krista Mäki ja Laura Könönen**

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Seinäjoen ammattikorkeakoulu